

DRIE EN VEERTIGSTE HOOFDSTUK.

De Slag der Gulden Sporen.

Harop! Den goedendag
slaat! slaat!

Harop! Den goedendag
slaat! slaat!

Door hooge en leege
en liën en lansen,
den zgedans, den zgedans,
de leeuwen dansen!

Harop!
den-goeden-dag!

De peerdehoeven staan in 't zand,
te Leyewaard gedreven;
maar keerwijs om, naar 't zuiderland,
geen twee, geen een op zeven;
ter Vlamingvaart zoo wilde elkeen :
ze gingen al, 't en keerde geen!

(GUIDO GEZELLE).

Jonge lezers, om u van den slag der Gulden Sporen te vertellen, zoo, dat ge ons verhaal begrijpt, hebben wij hier een kaartje geteekend van Kortrijks omgeving en 't Groeningheveld. Ge ziet daarop de Leye, de Groeninghebeek en de Grootte beek. De waterlopen omsluiten den Groeninghekouter, en daar waren onze vaders gelegerd. In 't Noorden bij de abdij van Groeninghe stond Gwyde van Namen met de Gentenaars en Oost-Vlamingen, dan volgden de mannen van 't Vrije en zuidwaarts, tegen de Grootte beek aan, voerde Willem van Gulik 't bevel over de moedige Bruggelingen. Achter 't volk van 't Vrije hield Jan van Renesse met 2000 dapperen de wacht. Deze maakten 't reservekorps uit en moesten hulpe bieden als de vijand de slagorde zou verbreken. Nog meer achteruit zag men 1200 Iperlingen. Hunne taak was de bezetting van 't kasteel in bedwang te houden. Immers Jean de Lens zou een uitval wagen en de

Vlamingen in den rug aanvallen. De Iperlingen moesten zulks verhinderen. Voor al deze benden werden de boogschutters geschaard.

* * *

Het Fransche leger, o schande! geleid door een Vlaming, den Leliaart, Willem van Mosscher, verlaat den Pottelberg. Het moet het kasteel ontzetten. De kortsten weg, om de sterkte te bereiken, loopt door de stad.

Maar Kortrijks poorten zijn gesloten. De vijanden moeten dus een omweg doen, trekken eerst zuid, dan noordwaarts, tot ze voor de Groeninghebeek staan.

Doch de Vlamingen wachten hen af... en onze dapperen deinzen niet. Ze willen den kamp wagen tegen een driemaal sterkere overmacht. De Fransche boogschutters worden op het Klauwaartsheir afgezonden.

De strijd zal beginnen. 't Is bij den noen... De Fransche boogschutters trekken langs eene ondiepte ¹⁾ over de Groeninghebeek... een deel ruitery volgt hen. De vijanden zullen bij de Groote Beek een aanval doen.

1) Zie de kaart.

Onze krijgsoversten laten snel hun leger wenden... zoodat het langs den Gentschen weg geschaard wordt. Het ziet 't zuiden in; gelukkig wordt de hinderlijke zon verduisterd.

De slag vangt aan... Wolken pijlen schieten fluitend door de lucht... Welhaast zijn de kokers ledig... Men hanteert de zwaarden... De Franschen stormen door de beek en schokken zoo geweldig tegen de Vlaamsche boogschutters, dat deze wijken. Eenigen slaan zelfs op de vlucht...

— De boeren, de dorpers zullen de eere van den dag hebben! roept een Fransch edelman, De adel wil zelf de Vlamingen verdelgen... hij hunkert naar bloed der Klauwaarts.

— Dat de ruitery dan voorwaarts trekke! gebiedt Artois.

Raoul de Nesle smeekt den veldheer, zijn bevel toch te herroepen. Laat onze boogschutters de vijanden verder verstrooien... onze taak zal des te gemakkelijker zijn, raadt de Connetabel. En Pierre Flotte voegt zijne stem bij de zijne. Gun onze boogschutters den prijs van hun moed! Ze zullen hun werk voleinden... en moest er gevaar wezen voor hen, wij zijn hier om hulpe te bieden.

Robrecht van Artois scheldt de edelen voor lafaards.

— Heere! schreeuwt de Nesle woedend, als ge zoo diep in den vijand dringt als ik, zult ge ver moeten gaan!

— Boogschutters achteruit... ridders voorwaarts! riep de opperbevelhebber.

— Montjoie, St. Denis! klinkt het geestdriftig. De Fransche ruiters schieten weg... Nauwelijks raken de hoeven hunner paarden den grond. De opgewonden edelen vertrappelen hun eigen boogschutters... Het voetvolk ziet verrast op... Is het de vijand die chargeert...? Neen, neen, hun eigen heeren! Verminkte, misvormde lijken bedekken weldra den grond. De overlevenden vluchten als zinneloozen heen.

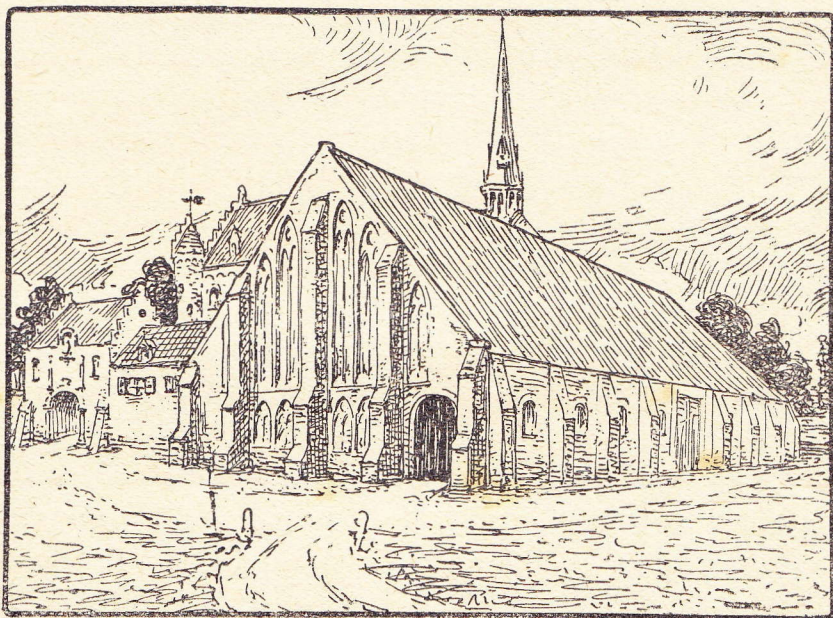
Maar de Vlamingen staan pal. Hun boogschutters wijken achter de voetknechten. De goedendags vormen een ijzeren muur... 't Wordt een afgrijselijk tooneel!... De paarden hinnikken, hunne berijders schreeuwen luide den strijdkreet... Maar daar bonzen ze op den muur van gepinde staven, waartegen de wapenrustingen knarsen...

De muur beweegt zich... niet achterwaarts doch omhoog, omlaag... en bij iederen schok storten paarden en ruiters neer. Lijken van menschen en dieren vullen welhaast de beek op... Willem van Gulik verricht wonderen van dapperheid... driemaal valt hij, maar iederen keer staat hij weer op en gelukt er in zijne mannen te doen stand houden. In 't midden echter wijken de kerels van 't Vrije... Daar zullen de Franschen doorbreken. Neen, Jan van Renesse waakt!

— Vlaanderen den Leeuw! roept de dappere Zeeuw en met zijne kloeken werpt hij zich op de Franschen. De kerels van 't Vrije scheppen nieuwen moed... en de vijand wordt als in den arm des doods gegrepen. Snel dunnen zijne rangen... wapens doorklieven de lucht, beuken helmen en harnassen, stooten in de flanken der steigerende paarden. De ontzadelde edelen verdringen of vertrappen elkander. Sommigen smeeken om genade.

— Kan niet verstaan! klinkt het terug en nieuwe verminkte lijken bedekken den bodem, welke reeds glibberig is van 't bloed. De laatste Franschen worden teruggedreven en komen in de beek om. Ook Raoul de Nesle is reeds gevallen.

De eerste aanval der ruitery is mislukt. Jean de Lens wil hulpe

DE ABDIJ TER DOEST.

bieden, doet een uitval, maar wordt door de wakkere Iperlingen terug in 't kasteel gedreven.

Intusschen daagt nieuwe ruitery op. De tweede stormloop zal nog geweldiger zijn. Haat, razernij over de eerste nederlaag vervult de Franschen. Niemand vreest den dood... Ieder klemt zijn wapen stevig in de vuist.

— Vlaanderen den Leeuw! dondert het over Groeninghe. Ginder verheft hij zich, de zwarte liebaard met zijne tonge, die nog rooder is, met de klauwen, welke schijnen te slaan... Ginder wappert Vlaanderens banier... het teeken der vrijheid. En nog tal van leeuwen dansen aan de schachten der Klauwaartslansen...

— Vlaanderen den Leeuw! zoo rolt de strijdkreet over den Kouter. De Franschen zijn daar. Maar de ijzeren muur verrijst weer even

dreigend. Even schijnt hij te plooiën... heel even... want ziet, met meer geweld nog dan daar straks rijzen en dalen de goedendags, de slagbijlen, de zwaarden... De worsteling wordt vreeselijk... Godfried, broeder van den Brabantschen hertog, die dezelfde taal spreekt als de Klauwaarts, welke hij bevecht, valt de Bruggelingen aan. Zijne ruiters willen den gouden banier van van Gulik grijpen... de vaandeldrager Jan van Gent stort neer, doch springt weer op en klemt den dierbaren standaard in zijne gespierde vuist. Willem geeft het voorbeeld van weergaloozen moed... De Bruggelingen weren zich als razenden. Breydel en De Coninc verrichten wonderen. De vijanden vallen als halmen voor de zeis. Edelen steken hun degen omhoog en smeeken om genade. Maar de Klauwaarts luisteren niet. Jan van Renesse is daar, waar 't gevaar het meest dreigt... Zijn banier is overal het teeken van zege. Willem van Gulik, die zwak van gestel is, kan zich schier niet meer bewegen van uitputting. Men voert hem snel weg. Doch zijn schildknaap Jan Vlaminc heeft de wapenrusting des heeren aangedaan en roept bemoedigend : Mannen, uw veldheer strijdt nog ! Dank aan deze list weten de meesten niet, dat Gulik buiten gevecht is.

Ook op andere plaatsen is de strijd geweldig. De Gentenaars vooral moeten veel verduren. Maar Borluut wijkt niet. Zijn banierdrager Seger Lonke valt viermaal neer, maar staat ook vier keer op en... de zilveren leeuw op 't gouden veld blijft wapperen. De Oost-Vlamingen vechten met doodsverachting. Banghelyn van Aardenburg, Boudewijn van Poppenrode, Willem van Boenheim, Sohier Corthals banen zich een bloedigen weg door de Fransche benden. Soms verkeeren ze in een hachelijken toestand... schijnt redding onmogelijk, omringd als ze zijn door vijanden... maar neen de Klauwaarts zijn daar en doen den muur van Fransche ruiters omverstoeten. De laatste benden deinzen achteruit... ieder oogenblik smelten ze... en eindelijk versmachten de overlevenden in de bloedige beek. De tweede stormloop is afgeslagen.

— Vlaanderen den Leeuw ! dondert het over Groeningheveld.

De onzen poozen even... Hunne overwinning is zeker... Vlaanderen zal vrij zijn... En luider nog, geestdriftiger galmt het : Vlaanderen den Leeuw !

Godfried van Brabant, de graaf van Henegouwen, de dapperste Fransche heeren liggen gesneuveld. In hunne gebeukte en geblutste, vernielde, met bloed besmeurde wapenrustingen slapen ze reeds den langen doodenslaap, te midden van lijken en gekwetsten, van gevallen paarden, gebroken zwaarden en lansen. Verminkten kermen, klagen, smeeken erbarming af, huilen om een dronk water... Maar wie kan naar de ongelukkigen luisteren ?

Hoor ! de trompen steken ! Robrecht van Artois, waanzinnig van spijt,

van woede, beveelt den derden stormloop, snelt met zijne laatste ruiters naar den dood.

— Montjoie St. Denis! 't Is als eene jammerklacht die opstijgt.

EEN VREESELIJKE BONS EN DE NEEF VAN FRANKRIJKS VORST
STORT TER AARDE. Blz. 266

En ginds juichen de Klauwaarts: Vlaanderen den Leeuw!

Robrecht van Artois strijdt met den moed der wanhoop. Zijn edel ros Morel springt over stapels lijen... Zijne hoeven raken slechts even den

glibberigen grond... 't Schijnt of het dier door de lucht zweeft. De opperbevelhebber wil den standaard van Gwyde van Namen grijpen. De Zeeuwen omringen hem.

— Vlaanderen den Leeuw! dondert het eensklaps. Willem van Saeftinghe is daar... De leekbroeder van Ter Doest heft zijn bebloeden goedendag op... Een vreeselijke bons en de neef van Frankrijks vorst stort ter aarde... Weer verrijst het wapen...

— Ik ben Robrecht van Artois... ik geef mij over! schreeuwt de legeroverste in doodangst.

— Ik versta geen Fransch! antwoordt Saeftinghe op doffen toon. Hij laat zijn gepinde staaf vallen, en Robrecht van Artois vermeedert het aantal dooden met zijn lijk.

De worsteling wordt nu eene slachting. Jacques Du Chatillon sneuvelt eveneens. Pierre Flotte, die voor de eerste maal zijns levens een harnas draagt en gesnoefd had, dat hij naar eene overwinnig trok, smeekt om genade... maar met een snijdenden gil sterft hij ook. De laatste Franschen vluchten... De Klauwaarts achtervolgen hen. Vele vijanden bereiken slechts de beek. De Brabanders, gebruik makende van hun Vlaamsche taal, willen zich redden door luide te roepen: Vlaanderen den Leeuw! Doch ze worden herkend en zonder mededoogen omgebracht. De Leliaart Willem van Mosscher valt op de knieën en belooft trouw te zweren aan Gwyde van Namen. Doch men spot met den lafaard, die den vijand als gids diende, en doodt hem.

Geen enkele Leliaart blijft gespaard. Eenige Fransche heeren echter worden gevangen genomen. De Klauwaarts jagen de vluchtelingen twee mijlen ver na. 's Avonds ziet men Franschen vóór de poorten van Doornik. Ridders verkoopen er hunne wapenrusting voor een homp brood en nog beven de beangstigde edelen te veel, om het voedsel naar den mond te brengen.

Ja, de moe-geterde Leeuw van Vlaanderen had zijne klauwen geweldig uitgeslagen. Op een klein stuk perkament, hem door een Franschen ridder toegezonden, lazen Filips de Schoone en Johanna van Navarre, de voor hen zoo schrikkelijke tijding. En nogmaals ondervonden ze, dat de Vlamingen geen slavenjuk droegen.

Een rijke buit viel den overwinnaars in handen: zijden en fluweelen tenten, met edelgesteenden versierd, vergulde harnassen, wapenen, wagens en ook eene menigte fiere paarden. Op het slagveld verzamelden de Klauwaarts meer dan vijfhonderd gulden sporen, welke als zegeteekenen in de O.L.V.-kerk te Kortrijk opgehangen werden.

De slag duurde drie uren, maar welk eene worsteling! Drie en zestig graven en baronnen, elfhonderd ridders en verscheidene duizenden (men zegt

zelfs 20.000) andere krijgslieden verloren hun leven op 't Groeningheveld. ¹⁾ Slechts een honderdtal Vlamingen sneuvelden, doch velen lagen gekwetst. Deze werden liefderijk in de naburige abdij en in Kortrijksche burgerswoningen verpleegd.

DOCH ZE WORDEN HERKEND EN ZONDER MEDEDOOGEN OMGEBRACHT

Den volgenden dag gaf Jan van Lens het kasteel over. De bezetting werd met krijgseere behandeld. Ook de sterkte van Cassel kwam over. De Klauwaarts te Gent verwekten een geweldig oproer. Eveneens daar werden de Leliaarts verdreven. En vóór 't einde des jaars was Vlaanderen geheel van Franschen bevrijd.

1)

Daer lach van dooden menich tas
Ik waene hi noyt en was geboren
Die so vele volcx sterven sagh. (Van Velthem).

Zoo had dan 't kleinere leger, ofschoon minder gewapend, minder toegerust en minder ervaren dan 't Fransche heir, eene schitterende overwinning behaald. Maar de Klauwaarts streden voor eene rechtvaardige zaak... Ze streden als wanhopigen, bereid te sterven, zoo ze niet zegevieren konden.

Het volk had getoond, dat het door eendracht sterk was en zijne dierbare vrijheid steeds met hand en tand verdedigen wilde.

Vlaanderen was vrij !

A. HANS

GROENINGHE

PENTEEKENINGEN VAN EMIEL WALRAVENS

TWEEDE DRUK

*« Gij zult uw vaderland beminnen,
en zijn taal en zijn roem, »*

(H. CONSCIENCE.)

L. OPDEBEEK, -- UITGEVER -- ANTWERPEN

mingen in den rug aanvallen. De Iperlingen moesten zulks verhinderen. Voor al deze benden werden de boogschutters geschaard.

* * *

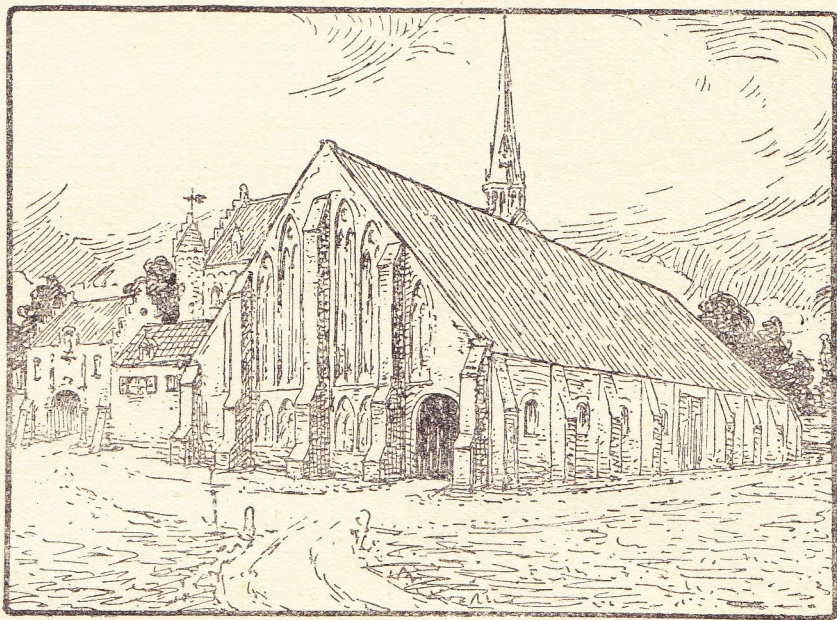
Het Fransche leger, o schande! geleid door een Vlaming, den Leliaart Willem van Mosscher, verlaat den Pottelberg. Het moet het kasteel ontzetten. De kortste weg, om de sterkte te bereiken,

loopt door de stad. Maar Kortrijk's poorten zijn gesloten. De vijanden moeten dus een omweg doen, trekken eerst zuid, dan noordwaarts, tot ze voor de Groeninghebeek staan.

Godfried van Brabant, de graaf van Henegouwen, de dapperste Fransche heeren liggen gesneuveld. In hunne gebeukte en geblutste, vernielde, met bloed besmeurde wapenrustingen slapen ze reeds den langen doodenslaap, te midden van lijken en gekwetsten, van gevallen paarden, gebroken zwaarden en lansen. Verminkten kermen, klagen, smeeken erbarming af, huilen om een dronk water... Maar wie kan naar de ongelukkigten luisteren ?

Hoor! de trompen steken! Robrecht van Artois, waanzinnig van spijt, van woede, beveelt den derden stormloop, snelt met zijne laatste ruiters naar den dood.

DE ABDIJ TER DOEST.

— Montjoie St. Denis! 't Is als eene jammerklacht die opstijgt. En ginds juichen de Klauwaarts: Vlaanderen den Leeuw!

Robrecht van Artois strijdt met den moed der wanhoop. Zijn edel ros Morel springt over stapels lijken... Zijne hoeven raken slechts even den glibberigen grond... 't Schijnt of het dier door de lucht zweeft. De opperbevelhebber wil den standaard van Gwyde van Namen grijpen. De Zeeuwen omringen hem.

— Vlaanderen den Leeuw! dondert het eensklaps. Willem van Saeftinghe is daar... De leekebroeder van Ter Doest heft zijn bebloe-

EEN VREESELIJKE BONS EN DE NEEF VAN FRANKRIJKS VORST
STORT TER AARDE. Blz. 294.

— Ik hoorde het reeds... Ge hebt u waarlijk dapper gedragen. Onder wiens banier diendet gij?

— Moet ge dat nog vragen? Ik schaarde mij bij de mannen van Jan van Renesse. Immers, op 't gebied van dezen held werd ik geboren.

DOCH ZE WORDEN HERKEND EN ZONDER MEDEDOOGEN OMGEBRACHT (Blz. 294)

De monnik en Arnold bereikten het slagveld.

— Waar kan Flip toch zijn? vroeg de laatste. Langen tijd strenden wij samen. Maar eindelijk werden we gescheiden. Hij weerde zich als een duivel. Ha! ginds zie ik oom Breydel.